

CHEMICKÝ PRŮMYSL

Zahájení sanačních projektů k likvidaci starých ekologických zátěží ve SPOLANĚ

Jedním z problémů, který musí řešit podnik SPOLANA Neratovice je likvidace staré amalgamové elektrolyzy, kde se jedná převážně o znečištění sloučeninami rtuť, a likvidace nebo zajištění budov z bývalé výroby chlorfenolů, které jsou znečištěny sloučeninami souborně označovanými jako dioxiny (chlorderiváty dibenzodioxinů a dibenzofuranů), případně dalšími průvodními sloučeninami. Sanační práce jsou připravovány skupinou specialistů, v níž jsou zástupci sanačních firem vybraných Fondem národního majetku, zástupci Ministerstva životního prostředí ČR, České inspekce životního prostředí a dalších organizací. Během jednání se zástupci vybraných firem (firma SITA Bohemia pro likvidaci budov znečištěných dioxiny, firma TCHAS Ostrava pro likvidaci staré amalgamové elektrolyzy) seznámili s prostředím a požadavky na asanaci. V současné době probíhají přípravné práce na pilotní projekt asanace budov znečištěných dioxiny. Předpokladem pro obě sanace je získání rozhodnutí EIA (Environmental Impact Assessment), tj. Hodnocení vlivu akce na životní prostředí. Dále je nutné získat stavební povolení. Konečným termínem asanace objektů a půdy znečištěné rtuť je rok 2011, asanace budov znečištěných dioxiny rok 2008. Předpokládá se, že termíny budou nejen dodrženy, ale zkráceny.

Zdroj: Unipetrol magazin, ročník VI, č.2, (2003).

Staré ekologické zátěže v Litvínově – laguny jsou likvidovány a rekultivovány

V minulosti byly předpisy o nakládání s odpady mnohem méně přísné než nyní. Proto bylo možné v Růžodole za petrochemickým závodem Litvínov ukládat kapalné odpadní uhlíkaté frakce do tzv. lagun. Tento stav trval až do počátku 90. let. Nyní je vyvíjen postup likvidace a revitalizace těchto lagun. Je ověřován technologický postup likvidace. Z lagun bylo vytěženo 21 000 t kalů, které byly využity jako zdroj uhlíkatých surovin v plynárně Vřesová a v cementárnách. Dále bylo vytěženo 1600 t znečištěné zeminy, která je čištěna biodegradací.

Náklady na likvidaci prvních tří lagun okolo 280 mil Kč zajišťuje Fond národního majetku. Současně byly zahájeny práce na rekultivaci pozemků, které provádějí Vodní stavby. Do vytěžených lagun je navážen lomový kámen a zemina, asanace by měla být ukončena výsadbou keřů a zatravněním.

Problém využití ploch znečištěných chemickými látkami je aktuální celém světě. Sledují se rizika s využitím spojená: při využití jako zemědělská plocha existuje mož-

nost pronikání stopových látek do zemědělských produktů, při využití k výstavbě obytných domů je rizikem uvolňování zbytkových chemických látek do ovzduší, podobně jako při využití jako rekreační prostor. Tyto aspekty budou sledovány i při rekultivaci lagun. Pokud vyhodnocení zkušeností s rekultivací prvních lagun bude postup aplikován i na laguny ostatní.

Zdroj: Kaučuk noviny, ročník 38, č. 16, prosinec (2003).

Jsou zdraví škodlivé ořechy z území DEZA Valašské Meziříčí?

V ochraně životního prostředí a ochraně zdraví je obtížné rozlišit, co je prokázán fakt, co jen neopodstatněný předpoklad, co je neopodstatněná obava a co je představa pěstovaná reklamou. V areálu podniku DEZA roste valašský ořešák. Někteří zaměstnanci sbírají ořechy z tohoto stromu, někdy s obavou, zda v plodech není vysoký obsah škodlivých sloučenin. Problém zdravotní nezávadnosti ořechů ze stromů rostoucích kolem silnic je obecnějším problémem, který znepokojuje mnoho obyvatel, kteří sbírají ořechy ze stromů rostoucích kolem silnic. Výsledky průzkumu provedeného v podniku DEZA mohou tedy zajímat i běžného občana. Vedení podniku zadalo výzkumný úkol stanovit obsah škodlivých látek v plodech ořešáku rostoucího na území závodu a porovnat jej s obsahem škodlivých látek v plodech z jiných lokalit. Valašské ořechy spadají do třídy potravin skupiny B, v kterých je limitován obsah vybraných PAH (PAH je zkratka odvozené z angličtiny – Polyaromatic Hydrocarbons – Polyaromatických uhlovodíky). Obsah jednotlivých aromatických uhlovodíků nesmí překročit hranici 10 mikrogramů na kg, přičemž součet koncentrací těchto sloučenin nesmí překročit hranici 10 mikrogramů PAH v 1 kg jader. Při výzkumu byl porovnán obsah PAH v jádrech stromu rostoucího v areálu výroby DEZA porovnán s obsahem v plodech ze stromů rostoucích v jiných lokalitách:

Opava, bez průmyslového znečištění,
Poličná, strom stáří 20 let,
Poličná, strom stáří 4 roky,
Horní Bečva, strom stáří 20 let,
Valašské Meziříčí, mimo závod.

Analýzy prokázaly, že ve všech plodech, nezávisle na lokalitě, v níž strom roste, nezávisle na stáří stromu, byla koncentrace PAH menší než $1 \mu\text{g}\cdot\text{kg}^{-1}$ (stanoveno metodou HLPC). Není proto důvod obávat se závadnosti ořechů a ořešáky mohou být proto využity i při řešení zeleně v závodech.

Zdroj: Valašský chemik, čtrnáctideník DEZA, Valašské meziříčí, Ročník 36, číslo 21, listopad 2003.